

exactement 'un vell *sotjador*'; i Jud i Contejean (*Pat. de Montbéliard*) estan d'acord a veure-hi la resposta del fr. ant. *soschier* i de l'oc. *souscà* «réfléchir». D'altra banda l'àrea francesa continua o reprèn més al Nord, en dialecte picard: *rouchi soukî* «flairer (dit d'un chien qui quête)» (Valenciennes, a la ratlla de Bèlgica), estudiat per Haust (*Bull. du Gl. La. Wallonne*, 1923, 156) que també hi veu l'equivalència picarda del fr. ant. *soschier* (amb l'assentiment de M. Roques, *Rom.* LI, 436, i del REW, 8487, que no tenien notícia més que del *rouchi*).

Jud, Haust i M.-L. estan d'acord a fer venir el fr. ant. i dial. *soschier* del ll. *sŭspīcārī*: en efecte res més normal en fonètica francesa; i el significat hi va bé puix que no sols és 'sospitar', en llatí, sinó 'pressentir', i fins 'fer una conjectura', 'esperar': «quantum ex monumentis *suspīcari licet*» Ciceró, «*quorum te memorem esse suspīcor*» Ovidi. Jud hi afegeix l'oc. mod. *souscà* (al qual M.-Lübke cercava una complicada i rebutscada etimologia per encruament, REW, 6111, certament inacceptable): també aquí la semàntica és inobjectable, i en fonètica és pot admetre que si hi hagué síncope en *sosp'gar*, la pressió del fort grup sord *sp* el tornà a *soscar*. De *SUSPICARI* potser en va quedar un derivat adjectiu *sŭspec* 'vacillant', hapax cat. del S. XIV: «un núvol --- fosc e escur --- soptosament torneçant-me --- quasi de tota speransa del bé promès, en l'antrade del camí me fou contra; e axí trobant-me inmovible e *sospech*, me aparech per lonch espay aturat, ans que yo, guardant-me entorn pogués conèixer on fos», *Corbatxo* (que Moll, guiant-se pel model it. tradueix 'suspens, indecís', BDLX XVII, 14).

Crec que l'oc. *soscar* no és documenta a l'E. Mj., però ja se cita en poetes de pertot, molt anteriors a la Revolució francesa. I els significats convenen amb els francesos i llatins: tol. *souscà* «s'arrêter, songer, creuser une idée ---» (Visner); roerg. *sousquâ* «patienter, attendre»: «que *sousque* encaro un brieu, de pòu de desfourtuno», Peyrot (S. XVIII), i també «réfléchir, penser, rêver a une chose», *sousquenâ* «sangloter» (Vayssier); Lomanha *sou(s)câ* «penser, réfléchir» (Palay, no Lespy); Orilhac *souscâ* «réfléchir» (Lhermet, p. 91); Erau-*souscâ* «sourir» (Mâzuc), «hésiter»: «ié respoundèren en *souscant*» Claude Favre (segle XVIII); Carci *souscâ* «réfléchir» en el felibre JCastelà: «*souscàs, souscàs* un pauc sus ço que se presento», «te veitrén pas, lou cap beissat, / *souscâ* quauque vers coumençat»; el castrais Couzinié, de *souscâ* remet a *estoumiâ* «penser, réfléchir, être oisif».

Fora del llenguadocià, almenys el veiem usat per Mistral mateix, en el sentit de «pousser des soupirs, sangloter, se lamenter» (*TdF*): «pique dur: di trounce que *souscon* / i nivo lis astello *espouscon*», *Calendau* (VII, 274, trad. «frappant dur: des troncs qui *geignent* / les éclats jaillissent aux nues»), que és també el sentit que Sauvages dóna del Llenguadoc oriental: *souscâ, souskenâ* «sangloter, pousser des soupirs, souffler; patienter, attendre; animer».

Tot això pertany a la zona Sud de les Terres d'Oc, on KA resta ka. Més al Nord passa a cha (> çà, tsa

etc.). I aquí també el trobem: llemosí *souschâ* «être irrésolu, en suspens, en doute» *TdF*, Perigord *souchâ* «réfléchir» (Daniel), Alt-Llemosí *soustsâ* «être distrahit, laisser son imagination sur des choses vagues, rêver; être irrésolu, être en suspens, être en doute».

És perfecta la coincidència d'aquestes accs. nord-occitanes amb les balears, i de les del fr. oriental amb les balears, i de les del fr. oriental amb les del Princ. No dubtem, doncs, que en temps de la preponderància llemosina en la poesia trobadoresca, i en els Ss. XIV-XV en què tan forta fou la influència de la gent francesa del Nord sobre Catalunya (ocupació del Ross. per Lluís XI, escola d'Allain Chartier etc.), el mot va passar amb l'un i l'altre matís, alhora, al català parlat; si bé una de les accs. va dominar a les Illes i l'altra en el Princ.; també el fet que el mot no hagi viscut segons sembla, més que en cat. or. i balear (no en els dominis de l'Oest i del Sud) és favorable a la procedència francesa.

L'únic punt fonètic que pot fer rumiar és el detall que la palatal sorda del francès s'hagi tornat sonora en català. Però, en primer lloc, pensem que els parlars donadors, en aquella època, tenien una articulació un poc complexa: la *ch* hi era (fins i tot en el Nord) encara africada, però la *s* en fi de síl·laba, en vies d'emudiment (més avançat en francès però també en els parlars d'Oc septentrionals, no tan de pressa ni tan completament), sonava com una aspiració feble, potser sonora: no sorprendrà que aqueixa articulació estrangera *hê* fos imitada aproximadament com *g̃*. Recordem-nos, per una banda, que en manlleus com *bronja* o *flonjo*, hi ha també sonorització anòmala; recordem el bamboleig sord/sonor que sovint hi ha abans de l'accent *portitxol/portitjol, reguitxell/reguitzell, marutxell/marutgell*, potser ENGEGAR surt d'*axagar*. I després pensem que els verbs en *-tjar* són més importants i nombrosos que els que terminen en *-txar*: *jutjar, petjar, fotjar, pitjar*; i *sotjar* (variant *assotjar*) està a frec de *assetjar*, per la forma, pel sentit i fins per l'ús (rellegiu els versos de Carles Riba).

DERIV.: *Sotjat* 'quiet, acotxat' tort. (*BDC* III); *asotjar* «ajupir» (PnaVic, *DAG*): també dóna la variant *assotjar* el mall. Amengual. *Sotge* i *sotja*; amb el matís continental: «Ja es trobaven tots reunits en el seu petit castell ciutadà, en el domicili familiar, considerat inviolable per la llei; però, equines sorpreses, quins *sotges*, quins assalts hauria de suportar ací dintre?», PBertrana, *L'Impenitent*, 1.<sup>a</sup> ed., O. C., 511. Amb el matís insular, a Menorca: «a les *sotges* som vinguda, / deixant es rotam a lloure / ---» 'calladament' Pere Ballester (*Xèixara casolana, Rev. de Men.* XVIII, 1923, 35ss.). *Sotgeta* b.-emp. *Sotjador*: «els pins --- aparicions dolentes que immòbils y *sotjadors* --- (complirien) intencions perverses», VCatalà (*Solitud*, 190); NOller (1916). *Sotjaire*.

*Sotjugar*, V. *jou*

\**Sotlar*, =fr. *soulier* 'sabata', del ll. SUBTELARE, mot conservat en oc. ant. (*sotlar* PDPF), potser també en el Capcir (?) segons una nota que tinc incompleta del